

EEE 1608/25

NACRT ZAKLJUČAKA

Predmet: Nacrt zaključaka sa 61. sastanka Vijeća EGP-a (Bruxelles,
20. studenoga 2025.)

Šezdeset prvi sastanak Vijeća EGP-a održan je u Bruxellesu 20. studenoga 2025. pod predsjedanjem islandske ministrice vanjskih poslova Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir. Sastanku su prisustvovali danska ministrica europskih poslova Marie Bjerre, koja je predstavljala predsjedništvo Vijeća Europske unije, norveški ministar vanjskih poslova Espen Barth Eide i lihtenštajnska ministrica vanjskih poslova, okoliša i kulture Sabine Monauni, kao i predstavnici Europske komisije i Europske službe za vanjsko djelovanje.

Članovi i članice Vijeća EGP-a raspravljali su o općem funkcioniranju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (Sporazum o EGP-u) te održali raspravu o politikama na temu „EU-ov program pojednostavnjenja i Sporazum o EGP-u”.

Ukrajina

1. Podsjećajući na svoje ranije zaključke, članovi i članice Vijeća EGP-a ponovno su potvrdili svoju kontinuiranu i nepokolebljivu potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica. Članovi i članice Vijeća EGP-a nastavit će pružati, u koordinaciji s partnerima sličnih stavova i saveznicima, sveobuhvatnu političku, financijsku, gospodarsku, humanitarnu, vojnu i diplomatsku potporu Ukrajini i njezinu stanovništvu.
2. Unatoč stalnim diplomatskim naporima koje SAD i EU ulažu u postizanje mira i spremnosti Ukrajine da ga ostvari, Rusija je povećala intenzitet svojih napada projektilima i bespilotnim zrakoplovima na Ukrajinu, koji su posebno usmjereni na civile i civilnu infrastrukturu, što ukazuje na nedostatak stvarne političke volje Rusije da okonča svoj agresivni rat i sudjeluje u smislenim mirovnim pregovorima. Članovi i članice Vijeća EGP-a ponovno su pozvali Rusiju da pristane na potpun, bezuvjetan i hitan prekid vatre, na koji je Ukrajina pristala u ožujku 2025. te ponovno istaknuli potporu Vijeća EGP-a sveobuhvatnom, pravednom i trajnom miru u Ukrajini na temelju načela Povelje UN-a i međunarodnog prava. U tom pogledu članovi i članice Vijeća EGP-a podsjetili su na načela utvrđena 6. ožujka 2025. kojima bi se trebalo voditi u mirovnim pregovorima.
3. Članovi i članice Vijeća EGP-a nastavit će doprinositi mirovnim naporima, među ostalim u okviru Koalicije voljnih i u suradnji s SAD-om, te jačanjem svojeg angažmana na svjetskoj razini.

Suradnja u okviru EGP-a

4. Vijeće EGP-a naglasilo je kontinuiranu i sve veću važnost Sporazuma o EGP-u kao ključne osnove za odnose između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a, a osobito u vrijeme geopolitičke nesigurnosti, te je istaknulo važnost strukture tog sporazuma koju čine dva stupa.
5. Prepoznalo je kako su države EFTA-e koje su članice EGP-a sudjelovanjem u odborima, stručnim skupinama, studijama i agencijama te dostavljanjem svojih napomena pozitivno doprinijele procesu oblikovanja odluka o zakonodavstvu i programima EU-a relevantnima za EGP.
6. Nadalje, Vijeće EGP-a prepoznalo je da su Nadzorno tijelo EFTA-e i Europska komisija pozitivno doprinijeli praćenju usklađenosti sa Sporazumom o EGP-u u svim državama EGP-a.
7. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost pozivanja ministara i ministrica iz država EFTA-e koje su članice EGP-a na neformalne ministarske sastanke EU-a i ministarske konferencije koje organiziraju predsjedništva EU-a, a koji su relevantni za sudjelovanje država EFTA-e koje su članice EGP-a na unutarnjem tržištu. Zahvalilo je sadašnjem danskom predsjedništvu i budućim predsjedništvima na nastavku te prakse.
8. Vijeće EGP-a naglasilo je da je funkcionalno unutarnje tržište važno za stvaranje uvjeta za gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta diljem Europe. Podsjetilo je na prednosti četiriju sloboda te jednakih i poštenih uvjeta tržišnog natjecanja za poduzeća, naglašavajući to da pravila unutarnjeg tržišta potiču inovacije, konkurentnost i trgovinu.
9. Vijeće EGP-a složilo se da je potrebno dodatno ojačati komunikacijske napore u pogledu Sporazuma o EGP-u i njegovih koristi za građane i poduzeća. Istaknulo je da je bolje poznavanje Sporazuma o EGP-u na cijelom području EGP-a, na svim razinama, u interesu svih ugovornih stranaka i dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta. U tu je svrhu Vijeće EGP-a pozvalo države EGP-a da osiguraju pravodobne i lako dostupne informacije o Sporazumu o EGP-u.

10. Prepoznajući važnu ulogu parlamentarne suradnje i suradnje između gospodarskih i socijalnih partnera, Vijeće EGP-a primilo je na znanje rezoluciju Zajedničkog parlamentarnog odbora EGP-a o godišnjem izvješću Zajedničkog odbora EGP-a o funkcioniranju Sporazuma o EGP-u 2024. donesenu nakon njegova 63. sastanka održanog 25. svibnja 2025. u Akureyriju.

Politički dijalog

11. Vijeće EGP-a prepoznalo je da je blisko partnerstvo između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a najbolje jamstvo dugoročnog zajedničkog blagostanja i stabilnosti. Taj bliski odnos doprinio je Europi utemeljenoj na miru, demokraciji, vladavini prava i ljudskim pravima. Vijeće EGP-a pozdravilo je politički dijalog na ministarskoj razini između Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i ministara vanjskih poslova Islanda, Lihtenštajna i Norveške, u kojem su sudionici održali neformalnu razmjenu mišljenja o aktualnim vanjskopoličkim pitanjima od zajedničkog interesa, kao što su Ukrajina/Rusija, transatlantski odnosi i Bliski istok, te je istaknulo da je važno nastaviti s praksom pozivanja dužnosnika iz država EFTA-e koje su članice EGP-a na političke dijaloge koji se održavaju u suradnji s radnim skupinama Vijeća EU-a.

Uključivanje akata EU-a relevantnih za EGP

12. Primajući na znanje izvješće o napretku koje je izradio Zajednički odbor EGP-a, Vijeće EGP-a izrazilo je zadovoljstvo radom Zajedničkog odbora kad je riječ o osiguravanju daljnjeg uspješnog djelovanja i dobrog funkcioniranja Sporazuma o EGP-u.
13. Vijeće EGP-a prepoznalo je trenutačni rad na smanjenju broja akata EU-a koje još treba uključiti u Sporazum o EGP-u te činjenicu da je 2025. ostvaren važan napredak zahvaljujući zajedničkim naporima institucija EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a. Međutim, napomenulo je da su zaostaci i dalje veliki te je istaknulo da je potrebno uložiti dodatne napore i nastaviti blisku suradnju na rješavanju dugotrajnih preostalih predmeta kako bi se osigurala pravna sigurnost i homogenost u EGP-u. Vijeće EGP-a naglasilo je i važnost osiguravanja pravodobnog prenošenja pravne stečevine u nacionalne pravne sustave.

Gospodarska sigurnost i konkurentnost unutarnjeg tržišta

14. Vijeće EGP-a prepoznalo je izazove u međunarodnoj trgovini koji su trenutačno prisutni zbog opterećenosti globalnih lanaca opskrbe te ponovno potvrdilo svoju predanost otvorenoj, poštenoj i održivoj trgovini te trgovinskim odnosima koji se temelje na pravilima.
15. Nadalje, Vijeće EGP-a naglasilo je važnost unutarnjeg tržišta za osiguravanje konkurentnosti, strateške autonomije, čuvajući pritom otvoreno gospodarstvo, gospodarske sigurnosti, otpornosti, sigurnosti opskrbe hranom, industrijske obnove, otpornog tehnološkog vodstva i privlačnosti Europe kao mjesta poslovanja. U zajedničkom je interesu EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a osiguravanje funkcionalnog unutarnjeg tržišta i održavanje jednakih uvjeta na globalnoj razini i na unutarnjem tržištu s obzirom na razvoj novih politika i inicijativa u svrhu nošenja s aktualnim geopolitičkim izazovima u područjima kao što su globalno tržišno natjecanje, klimatske promjene, usporedna zelena i digitalna tranzicija, strateške ovisnosti i rizici u lancu opskrbe u strateškim sektorima.
16. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost osiguravanja okruženja pogodnog za inovacije i poslovanje kako bi se ojačala konkurentnost u cijelom EGP-u i istaknulo važnost smanjenja strateških ovisnosti u osjetljivim sektorima, kao i pojednostavnjenja regulatornih postupaka. Pozdravilo je napore uložene u pojednostavnjenje pravila i smanjenje nepotrebnog administrativnog opterećenja putem zakonodavnih i nezakonodavnih inicijativa, uključujući prijedloge skupnih paketa, jer su oni posebno važni za mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), koja čine veliku većinu poduzeća u EGP-u.
17. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost bliske suradnje između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u povećanju gospodarske sigurnosti i otpornosti te osiguravanju i jačanju lanaca opskrbe diversifikacijom opskrbe i izgradnjom proizvodnih kapaciteta na unutarnjem tržištu, posebno u području tehnologija s nultim i niskim emisijama u skladu s točkom 28. prvog globalnog pregleda stanja u okviru Pariškog sporazuma, kao i u području čipova i kritičnih sirovina. U središtu gospodarske sigurnosti u EGP-u trebalo bi biti promicanje konkurentnosti u cijelom EGP-u i pružanje zaštite od zajedničkih rizika za gospodarsku sigurnost te partnerstva s drugim zemljama sa zajedničkim interesima.

18. Vijeće EGP-a potvrdilo je da se Strateškim programom EU-a za razdoblje 2024. – 2029. na odgovarajući način odgovara na zajedničke izazove država EGP-a. Pohvalilo je napore za razvoj dubljeg i otpornijeg unutarnjeg tržišta koje može doprinijeti razvoju ključnih budućih tehnologija i dugoročne konkurentnosti Europe te je pozdravilo napore koji se ulažu u to da Europa ostane snažna i sigurna.

Klimatske promjene, bioraznolikost i zelena tranzicija

19. Vijeće EGP-a složilo se da je potrebno nastaviti s velikim ambicijama, zajedničkim naporima i hitnim djelovanjima kako bi se ubrzao prijelaz na održivu, socijalno pravednu i klimatski neutralnu budućnost prihvatljivu za okoliš. Pozvalo je na postupno napuštanje fosilnih goriva u energetske sustavima na pravedan, uredan i nepristran način u skladu s nastojanjima da se porast temperature ograniči na 1,5 °C, čime bi se ubrzalo djelovanje u ovom ključnom desetljeću kako bi se do 2050. postigla nulta neto stopa emisija u skladu s najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama. Imajući na umu potencijal EGP-e ponovno je pozvalo i na utrostručenje kapaciteta za energiju iz obnovljivih izvora na svjetskoj razini i udvostručenje svjetske prosječne godišnje stope poboljšanja energetske učinkovitosti do 2030. te na ubrzanje tehnologija s nultim i niskim emisijama. Pozdravilo je napore koje EU ulaže u osiguravanje konkurentnosti i dekarbonizacije europske industrije.
20. Vijeće EGP-a prepoznalo je važnost sigurne, cjenovno pristupačne i održive opskrbe energijom te obrane europske energetske infrastrukture od hibridnih i drugih prijetnji. Vijeće EGP-a istaknulo je da bi sveobuhvatna i tehnološki neutralna strategija za dekarbonizaciju i konkurentnost trebala omogućiti predvidljivost za industriju i nastojati privući, proširiti i održati poduzeća u Europi.
21. Vijeće EGP-a uvidjelo je štetne učinke koje agresivni rat Rusije protiv Ukrajine ima na energetske sektor u Europi, kao i napredak postignut u provedbi plana Europske komisije REPowerEU. Vijeće EGP-a primilo je na znanje nedavnu objavu plana EU-a za postupno ukidanje ruskih fosilnih goriva, čiji je cilj smanjenje ovisnosti o njima.

22. Vijeće EGP-a istaknulo je ključnu ulogu određivanja cijena ugljika u zelenoj tranziciji i nastavka suradnje između EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u razvoju sustava EU-a za trgovanje emisijama. Pozdravilo je aktualni rad na uključivanju država EFTA-e koje su članice EGP-a u mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama. Vijeće EGP-a dodatno je naglasilo da su potrebne djelotvorne mjere kako bi se osigurala vjerodostojnost podataka o emisijama i daljnji rad na osiguravanju pouzdanosti podataka trećih zemalja.
23. Vijeće EGP-a primilo je na znanje paket vojne mobilnosti i naglasilo važnost osiguravanja bliske suradnje u pogledu aspekata tog paketa koji bi se mogli odnositi na države EFTA-e koje su članice EGP-a i Sporazum o EGP-u.
24. Budući da promet predstavlja velik izvor emisija u Europi, Vijeće EGP-a ponovno je istaknulo važnost suradnje država EFTA-e u ostvarenju održivog, konkurentnog i otpornog prometnog sektora. Trebalo bi zadržati snažan naglasak na zelenom pomorskom prometu i zrakoplovstvu, kao i na infrastrukturi zračnih luka i luka. Vijeće EGP-a naglasilo je ubrzani prelazak na održive načine prijevoza i održiva goriva u EGP-u uz istodobno očuvanje povezanosti udaljenih područja, među ostalim otočnih država i najudaljenijih regija, kao i osiguravanje pravedne tranzicije. Za prelazak na održiva goriva potrebna je usklađenost potražnje s pouzdanom i prilagodljivom opskrbom, uz istodobno iskorištavanje novih tehnologija kako bi se olakšala učinkovita dekarbonizacija. Izgradnja otpornosti s pomoću inovacija, fleksibilnih mehanizama usklađivanja i ulaganja u održivu infrastrukturu bitna je za zaštitu trgovinskih tokova. Osim toga, od ključne su važnosti poboljšanje kapaciteta željeznica i smanjenje emisija iz cestovnog prijevoza tereta.
25. Vijeće EGP-a izrazilo je potpunu predanost jačanju napora u borbi protiv klimatskih promjena, daljnjem prelasku na održivu energiju te nastavku zaštite našeg prirodnog svijeta i poticanju našeg kružnoga gospodarstva na svim razinama radi jačanja naše konkurentnosti. Naglasilo je važnost nastavka bliske suradnje EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u postizanju njihovih ciljeva u području klime i bioraznolikosti i ispunjavanju ciljeva Pariškog sporazuma i Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala.

Vijeće EGP-a složilo se da je nužno riješiti pitanje gubitka bioraznolikosti i napomenulo da su EU-ov cilj nulte stope onečišćenja i suradnja u cilju postizanja čišće Europe i netoksičnog okoliša ključan dio toga. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost regulatornog usklađivanja u području kružnoga gospodarstva i naglasilo potrebu za jačanjem otpornosti vodoopskrbe u svim sektorima.

26. Prepoznajući da su klimatske promjene i gubitak bioraznolikosti globalni izazovi, Vijeće EGP-a ponovno je istaknulo svoju potpunu predanost provedbi UN-ova Programa održivog razvoja do 2030., Pariškog sporazuma i Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala, koji su multilateralni i bitni za upravljanje globalnim djelovanjem protiv klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti. Imajući na umu ishode Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama COP 28 i COP 29, Vijeće EGP-a naglasilo je kontinuiranu važnost veće globalne ambicije u okviru Pariškog sporazuma. Vijeće EGP-a stoga je pozdravilo dostavljanje nacionalno utvrđenih doprinosa za razdoblje nakon 2030. i pozvalo sve stranke koje još nisu dostavile svoje nacionalno utvrđene doprinose da to hitno učine. Naglasilo je da bi se nacionalno utvrđeni doprinosi za razdoblje nakon 2030. trebali temeljiti na prvom globalnom pregledu stanja, da bi trebali odražavati napredak i najveću moguću ambiciju, biti usklađeni s putanjama emisija kojima se globalno zagrijavanje ograničava na 1,5 °C i s najboljim dostupnim znanstvenim spoznajama, uzimajući u obzir različite nacionalne okolnosti, te uključivati apsolutne ciljeve smanjenja emisija u cijelom gospodarstvu koji obuhvaćaju sve stakleničke plinove, sektore i kategorije i pokazati kako stranke provode prvi globalni pregled stanja; Vijeće EGP-a naglasilo je potrebu za time da zemlje utvrde i/ili ubrzaju svoje ciljeve nulte neto stope emisija stakleničkih plinova te da nastave ambiciozan dijalog s ključnim partnerima sličnih stavova. Nadalje, Vijeće EGP-a primilo je na znanje ambiciju Europe da zadrži vodeću ulogu u ispunjavanju svojih međunarodnih obveza u području bioraznolikosti, posebno onih preuzetih u sklopu Globalnog okvira za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala. Imajući na umu ishod 16. konferencije stranaka Konvencije UN-a o biološkoj raznolikosti, Vijeće EGP-a naglasilo je potrebu za time da sve stranke ažuriraju ili revidiraju svoje nacionalne strategije i akcijske planove za bioraznolikost kako bi se hitno uklonili izravni i neizravni uzroci gubitka bioraznolikosti.

Digitalna transformacija

27. Vijeće EGP-a istaknulo je da su zaštita slobode i pluralizma medija, urednička neovisnost i zaštita novinara od temeljne važnosti za dobro funkcioniranje demokratskog društva u digitalnom dobu, uz poštovanje tih ključnih vrijednosti kako su utvrđene u relevantnom zakonodavstvu EU-a, među ostalim o potpori neovisnim medijima i njihovu financiranju.
28. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost bliske suradnje država EGP-a kako bi se osigurala konkurentna, pravedna i otporna digitalna transformacija te kako bi Europa postala globalni predvodnik u strateškim digitalnim tehnologijama. Isto tako, naglasilo je da je zaštita integriteta i otpornosti digitalne infrastrukture i usluga ključna za zaštitu naših demokratskih društava i učvršćivanje naših europskih vrijednosti.
29. Uviđajući potrebu za ubrzanim prihvaćanjem umjetne inteligencije u industriji i malim i srednjim poduzećima te u skladu s Izjavom o uključivoj i održivoj umjetnoj inteligenciji za ljude i planet, dogovorenom 11. veljače 2025. u Parizu, Vijeće EGP-a podržalo je predloženu strategiju za primjenu umjetne inteligencije i pozvalo tijela, industriju i civilno društvo iz država EGP-a da blisko surađuju na njezinoj provedbi. Osim toga, kako bi se maksimalno povećala društvena i inovacijska vrijednost podataka, Vijeće EGP-a naglasilo je potrebu za ulaganjem dodatnih napora u stvaranje istinske europske podatkovne unije, među ostalim pojednostavnjenjem usklađivanja s postojećim zakonodavstvom i poboljšanjem upravljanja podacima.
30. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost predstojećeg uključivanja Akta o digitalnim uslugama i Akta o digitalnim tržištima u Sporazum o EGP-u. Uzimajući u obzir potencijalne gospodarske, okolišne i društvene koristi umjetne inteligencije, nadalje je prepoznalo važnost toga da se putem Akta o umjetnoj inteligenciji uspostavi zajednički regulatorni okvir za umjetnu inteligenciju u Europi, kao i toga da se osigura da sustavi umjetne inteligencije koji se stavljaju na unutarnje tržište i upotrebljavaju u EGP-u budu sigurni, pouzdani, etički i poštuju temeljna prava, europske vrijednosti i etička načela.

31. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost jačanja kibernetičke sigurnosti i zaštite ljudi, institucija i kritične infrastrukture od hibridnih prijetnji. Pozdravilo je Komunikaciju Komisije o Europskom akcijskom planu za kibernetičku sigurnost bolnica i pružatelja zdravstvene zaštite, kao i predloženi Akt EU-a o kibernetičkoj solidarnosti i Akt o kibernetičkoj otpornosti te je pozvalo stranke Sporazuma o EGP-u da nastave blisko surađivati i produbljivati tu suradnju u cilju povećanja otpornosti unutarnjeg tržišta i sprečavanja kibernetičkih prijetnji.
32. Vijeće EGP-a prepoznalo je važnost jačanja europskog ekosustava poluvodiča s pomoću Europskog akta o čipovima, i to putem diversifikacije lanaca opskrbe, održavanja tehnološkog vodstva, razvoja proizvodnih kapaciteta i kontinuiranih ambicija u okviru Akta o čipovima 2.

Socijalna dimenzija

33. Vijeće EGP-a istaknulo je važnost socijalne dimenzije Sporazuma o EGP-u, koja obuhvaća pitanja povezana s radnim pravom, zdravljem i sigurnošću na radu te rodnom ravnopravnošću. Vijeće EGP-a prepoznalo je važnost pravednih i funkcionalnih tržišta rada i sustava socijalne skrbi te povećanja sudjelovanja na tržištu rada i osiguravanja dobre usklađenosti vještina i potreba tržišta rada, što je ključno za ostvarivanje pravedne, zelene i digitalne transformacije i jačanje konkurentnosti unutarnjeg tržišta.
34. Naglašavajući važnost osiguravanja socijalne zaštite, jednakih mogućnosti i pravednih radnih uvjeta, Vijeće EGP-a pozdravilo je napredak ostvaren u provedbi europskog stupa socijalnih prava, okvira čiji je cilj postići uključiviju, otporniju i konkurentniju Europu.

Suradnja u području zdravstva

35. Vijeće EGP-a prepoznalo je strateške pouke koje su proizišle iz pripravnosti i odgovora na zdravstvene krize u EGP-u tijekom pandemije bolesti COVID-19. Ključni prioriteti u tom kontekstu i dalje su bili cjelovitost unutarnjeg tržišta i neometano funkcioniranje Sporazuma o EGP-u. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost izgradnje europske zdravstvene unije i izjavilo da sa zanimanjem očekuje bližu suradnju EU-a i država EFTA-e koje su članice EGP-a u području zdravstvene pripravnosti i odgovora. Primilo je na znanje i prijedlog uredbe u području kritičnih lijekova kako bi se omogućili otporniji lanci opskrbe i ojačali europski proizvodni kapaciteti. Vijeće EGP-a izjavilo je i da sa zanimanjem očekuje daljnji napredak u reformi zakonodavstva EU-a o lijekovima koja se odnosi na pravodoban i pravedan pristup sigurnim, djelotvornim i cjenovno pristupačnim lijekovima, sigurnost opskrbe lijekovima i osiguravanje privlačnog okruženja za istraživanje, ulaganja, razvoj i proizvodnju lijekova u Europi koje je poticajno za inovacije, kao i mjere za odgovor na rijetke bolesti i antimikrobnu otpornost.
36. Vijeće EGP-a istaknulo je da je važno ojačati djelovanje EU-a u području pružanja skrbi i mentalnog zdravlja te dodatno ojačati sposobnost i otpornost zdravstvenih sustava, među ostalim otpornost na klimatske promjene, posebno u područjima u kojima je pandemija razotkrila nedostatke.

Programi i agencije EU-a

37. Uvažavajući doprinos programâ EU-a izgradnji zelenije, digitalnije i otpornije Europe, Vijeće EGP-a naglasilo je važnost sudjelovanja država EFTA-e koje su članice EGP-a u nizu programa EU-a u razdoblju 2021. – 2027. i prepoznalo njihov znatan financijski doprinos tim programima.
38. Vijeće EGP-a naglasilo je da je člankom 78. Sporazuma o EGP-u predviđeno jačanje i širenje suradnje ugovornih stranaka u nekoliko područja izvan područja četiriju sloboda. Države EFTA-e koje su članice EGP-a trebale bi imati pristup svim dijelovima programa u kojima sudjeluju. Vijeće EGP-a istaknulo je da je važno ojačati sigurnost istraživanja i pozvalo stranke da blisko surađuju u tom pogledu, među ostalim primjenom upravljanja rizikom i drugih odgovarajućih mjera.

Sporazumom se svim njegovim članovima jamče jednaka prava i obveze te je za njegovo dobro funkcioniranje ključno da se ta načela poštuju. Vijeće EGP-a posebno je potaknulo sva provedbena tijela na europskoj i nacionalnoj razini da objavljuju i promiču prilike za partnerstva diljem EGP-a te da osiguraju da svi akteri budu u potpunosti upoznati s pravima i obvezama država EFTA-e koje su članice EGP-a prilikom njihova sudjelovanja u EU-ovim programima.

39. Vijeće EGP-a naglasilo je da je široka suradnja u području svemira ključna za jačanje europske industrijske baze i očuvanje cjelovitosti i dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Primilo je na znanje aktualne rasprave o sudjelovanju država EFTA-e koje su članice EGP-a u Programu za sigurnu povezivost i prijedlogu akta EU-a o svemiru.
40. Ne dovodeći u pitanje predstojeće pregovore na razini EU-a o višegodišnjem financijskom okviru, Vijeće EGP-a pozvalo je na nastavak dijaloga o pripremama za programsko razdoblje nakon 2027. u cilju osiguravanja ranog uključivanja novih uredaba o programima u Sporazum o EGP-u, uzimajući u obzir činjenicu da sudjelovanje država EFTA-e koje su članice EGP-a proizlazi iz odredaba Sporazuma o EGP-u. Osim toga, istaknulo je važnost osiguravanja bliske suradnje država EFTA-e koje su članice EGP-a i Europske unije u oblikovanju budućih programa EU-a u skladu sa Sporazumom o EGP-u.
41. Vijeće EGP-a naglasilo je važnost predstojećeg uključivanja paketa EU-a za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma u Sporazum o EGP-u kako bi se doprinijelo borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma.

Financijski mehanizmi

42. Vijeće EGP-a podsjetilo je na to da se Sporazumom o EGP-u predviđa sudjelovanje država EFTA-e koje su članice EGP-a na unutarnjem tržištu te je u tom kontekstu podsjetilo i na to da države EFTA-e koje su članice EGP-a doprinose smanjenju socijalnih i gospodarskih razlika unutar EGP-a putem financijskog mehanizma EGP-a i norveškog financijskog mehanizma u korist ugovornih stranaka, u cilju promicanja trajnog i uravnoteženog jačanja trgovinskih i gospodarskih odnosa među svim ugovornim strankama Sporazuma o EGP-u u skladu s člankom 115. Sporazuma o EGP-u.
43. Vijeće EGP-a pozdravilo je to što su 1. kolovoza 2025. stupili na snagu Sporazum o financijskom mehanizmu EGP-a za razdoblje od svibnja 2021. do travnja 2028. između Islanda, Lihtenštajna, Norveške i EU-a te Sporazum između Norveške i EU-a o norveškom financijskom mehanizmu za razdoblje od svibnja 2021. do travnja 2028.
44. U cilju uspješne provedbe financijskih mehanizama za razdoblje od svibnja 2021. do travnja 2028. Vijeće EGP-a pozdravilo je sklapanje bilateralnih memoranduma o razumijevanju i programskih sporazuma između država EFTA-e koje su članice EGP-a i određenih država korisnica te sa zanimanjem očekuje brzo sklapanje bilateralnih memoranduma o razumijevanju sa svim državama korisnicama kako bi se utvrdio jasan okvir i rok za djelotvornu i pravodobnu provedbu fondova, čime će se doprinijeti dogovorenim tematskim prioritetima, europskoj zelenoj tranziciji, demokraciji, vladavini prava i ljudskim pravima te socijalnoj uključenosti i otpornosti.
45. Vijeće EGP-a naglasilo je da ugovorne stranke, s obzirom na članak 10. Protokola 38.D, preispituju potrebu za uklanjanjem gospodarskih i socijalnih razlika unutar Europskog gospodarskog prostora i na temelju te procjene započinju buduće pregovore o sljedećim financijskim mehanizmima znatno prije završetka financijskih mehanizama za razdoblje 2021. – 2028. kako bi se izbjegli prekidi u provedbi i omogućilo učinkovito i djelotvorno programiranje budućeg financiranja.

Ribarstvo i pristup tržištu za ribe i proizvode ribarstva

46. Vijeće EGP-a primilo je na znanje stupanje na snagu dvaju dodatnih protokola uz bilateralne sporazume EU-a s Islandom i Norveškom kojima se predviđaju carinske kvote za uvoz na tržište EU-a određene ribe i proizvoda ribarstva podrijetlom iz tih zemalja do travnja 2028.
47. Članovi i članice Vijeća EGP-a sa žaljenjem su primijetili ozbiljno pogoršanje stanja stoka skuše u sjeveroistočnom Atlantiku i shvatili važnost pravodobnog postizanja sveobuhvatnog sporazuma o dijeljenju.
48. Vijeće EGP-a također je ponovno potvrdilo obveze utvrđene u Protokolu br. 9 uz Sporazum o EGP-u o trgovini ribom i drugim morskim proizvodima.
49. Članovi i članice Vijeća EGP-a istaknuli su veliku važnost konstruktivne suradnje u pitanjima ribarstva koja bi trebala biti uravnotežena i uzajamno korisna, posebno kad je riječ o održivom upravljanju stokom od zajedničkog interesa.
50. Članovi i članice Vijeća EGP-a prepoznali su važnost daljnjeg rada na pronalasku odgovora na neriješena pitanja u području ribarstvene politike, kao i važnost bilateralnih dijaloga u području upravljanja ribarstvom te potrebu za sporazumima o dogovorima o dijeljenju između EU-a i odgovarajućih država EFTA-e koje su članice EGP-a.

Trgovina poljoprivrednim proizvodima

51. Vijeće EGP-a podsjetilo je na obvezu ugovornih stranaka u skladu s člankom 19. Sporazuma o EGP-u te ih je pozvalo da nastave s dijalogom u cilju preispitivanja uvjeta trgovine poljoprivrednim proizvodima kako bi postigle postupnu liberalizaciju u okviru svojih poljoprivrednih politika. Vijeće EGP-a potaknulo je ugovorne stranke da provedu novo preispitivanje trgovinskog režima za prerađene poljoprivredne proizvode u okviru članka 2. stavka 2. i članka 6. Protokola 3. uz Sporazum o EGP-u kako bi se nastavila promicati trgovina u tom području.